

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

De i[m]pedientib[us] iurisdictione[m] ecclesiastica[m]. de violatoribus
emunitatu[m]. et de exco[mmun]icatis p[er] a[n]nu[m] [et] a[m]pli[us]
no[n] tumula[n]dis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Statuta frederici.

dignissimum eadem nobis relatio pate-
 fecit. platos psonas et ministros seu ca-
 pitula et cōuentus ecclesiarum et mo-
 nasterioꝝ h̄mōi quādā sibi in ecclesiarū
 et monasterioꝝ detrimētū ac sup̄ueni-
 entū ministroꝝ fraudē vsurpare con-
 suetudinē quimo potius corruptelaz p
 quā interdū occasione debitoꝝ vel dam-
 norum etiā leuiū incūbentium interdū
 etiā causa rationabili put iura volunt.
 nulla subsistente. certos de fructibus et
 redditibus ecclesiarum et monasterioꝝ
 et beneficiorū vendunt ⁊ distra-
 hunt redditus et pensiones siue census
 ānuos. aliqñ ppetuos. aliqñ vsufructua-
 les. seu ad vitā sup̄ioris aucte vel licē-
 tia minime requisita. Et tādē illud se-
 queꝝ put in aliquib⁹ sequi vidimus in-
 cōueniens qꝝ t̄p̄alibus sine quibus sp̄ia-
 lia nō diu p̄tē subsistere ab ecclesijs et
 monasterijs improuide sic distractis be-
 neficiari ob hoc in ecclesijs et monaste-
 rijs residere ⁊ eorum onera supportare
 cōmode nō valeñ. diuino plerūqꝝ neg-
 lecto officio contra clericalis status de-
 centiā negocijs vrgent secularibus im-
 misceri. Nos igit volē. q̄ntū in nobis
 est h̄mōi abusionū morbis ne nimis in-
 ualeāt debiti appositione remedij subue-
 nire. vobis vniuersis et singulis sub pe-
 nis infra scriptis districte precipiendo
 mādāmus. q̄tenus fructus p̄mi. secundi
 vel alteri⁹ cuiuscūqꝝ āni sequētis bene-
 ficioꝝ vacātū quouincūqꝝ ab antiquo
 ecclesiaz et monasterioꝝ fabrice solitis
 applicari necnō ea que p̄ nouas seu no-
 uiter receptas psonas vel admissas ve-
 p̄dicatur ecclesijs ⁊ monasterijs erogent
 et hactenus erogari et solui quouis mō-
 seu colore quesito cōsueuerūt nō vobis
 seu alicui v̄m imbursetis nec ad alios
 priuatos v̄os vsus quōlibz applicetis.
 sed ip̄arum ecclesiaz et monasterioꝝ
 fabricis ⁊ ornāmētis in ⁊ ad vsus eorū-
 dem exponendis put ex antiquo intro-
 ductūz extitit iure p̄mittēte fidelit̄ cō-

seruetis. Item quia in h̄mōi reddituum
 pensionū siue censuū ppetuorum vel ad
 vitā venditionib⁹ sup̄dictis causas ra-
 tionabiles plerūqꝝ cessare. imo vt p̄ferē
 vergere reperimus in abusum. statuē-
 do p̄hibemus ne capitula cōuentus vel
 p̄sone ecclesiaz vel monasterioꝝ civi-
 tatis et diocef̄ Colōn in aliquo de ⁊ su-
 per ecclesijs et monasterijs ip̄s seu ec-
 clesiarū et monasterioꝝ p̄dicatoꝝ fru-
 ctib⁹ redditib⁹ siue bonis pecunia etiaz
 inde recepta redditus pensiones siue cē-
 s⁹ ānuos ppetuos siue vsufructuales di-
 ligēter recensitis n̄fa vel cōmissarij n̄ri
 sup̄ hoc auctoritas et licētia sit obtinen-
 da. Alioquin in omnes et singulos con-
 trariuz facientes vel fieri procurantes
 xv. dierum monitione premissa si singu-
 lares p̄sone fuerint suspēti. in ecclesiam
 vero vel monasteriuz in qua vel p̄ cui-
 us personas p̄uentuz fuerit interdicit
 sententias ferimus in his scriptis. non
 obstañ consuetudinibus indulgentijs
 vel statutis n̄ris. predecessorum n̄roꝝ
 ruz vel ip̄arum ecclesiarum nostra vel
 predecessorum nostrorum p̄firmatione
 vallatis contrarijs quibuscūqꝝ. quas
 et que quia vt predicatur vergere noui-
 mus in abusum p̄ presentes viribus va-
 cuamus. Datum Bunne nostro sub si-
 gillo. presentibus appēso. Anno dñi. D.
 ccc. lxxv. mensis Martij die. xi.

De impediētibz iurisdictionē De
 violatoribus emunitatū. Et de excoꝝca-
 tis p̄ ānū et amplius nō cumulandis.

Fredericus. x. Vniuersis et sin-
 gulis ch̄ristianitatum decanis ⁊
 ecclesiarū prochialium rectorū
 bus seu eorum vices gerentibus p̄ civi-
 tatem et diocef̄ Colōn nostras constitu-

rio salutē in dño. Quāq̄ sacris cano-
nibus et nōnullorum predecessoz nroz
ordinationibus certarum additione pe-
narum sit constitutum. ne quis litteraz
apostolicarum impetratores vel alios
ad iudices et forū ecclesiasticū recurren-
sup causis questionibus seu negocijs q̄
ad eundē forū de iure vel antiqua cōsue-
tudine ptinere noscūtur. quominus co-
ram iudicibus ecclesiasticis ordinarijs
vel delegatis et p̄ eosdem. vel litteras
apostolicas de causis que ad pgnitionē
ptinent eorundem iustitiam consequan-
tur impediāt. vel sup illis ad iudicium
seculare recurrere. vel in foro seculari
litigare. seu alias a lite causa seu questio-
ne desistere p̄ se vel alium compellat seu
cōpelli faciat vel p̄curei. modis et colo-
ribus quibuscuq̄. Tamen plurimum
fidedignorum relatio frequens et assū-
dua nostruz prulit ad auditū. nōnullis
infra nraz ciuitat. et dioceſ Colonū
seu nre iurisdictionis spūalis limites cō-
sistentes etiam castroruz oppidoruz terri-
toriorum seu districtū villarum et lo-
corum nre temporalis iurisdictioni sub-
ditorum. Officiarios. scultetos. consules
scabinos. aduocatos. iudices iuratos.
cōmissarios. inhabitatores. incolas nū-
cios. et precones. iurisdictioni spali p̄si-
dentes seu eam quōlibz exercētes. tāq̄
iurisdictionis. libertatis priuilegij et ho-
noris ecclesiastici emulos. in tāti erroris
deuenisse maliciam q̄ litteras apostoli-
cas et ordinarias etiā sup litibus causis.
questionibus. et negocijs ad forum cog-
nitionē et iudices ecclesiasticos de iure
aut antiqua consuetudine ptinentibus
impetrari et ipetratas exequi et eis vti
prohibent vecāt et impediunt. iparūq̄
impetratores executores nūcios seu la-
tores seu alias ad forū iudices vel iur-
dicium ecclesiasticos de et sup causis p̄-
dictis quōlibz recurrentes ad iudiciū
seculare transire. seu a litib⁹ causis que-
stionibus et negocijs predictis desister

re. ac ipis litteris predictis quas quob-
deterius est quandoq̄ p̄ibus auferunt
et laniant seu auferri et laniari mādant
renūciare. p̄ceptis. penis. cōminatio-
nibus et mādatis varijs et diuersis cō-
pellūt et inducunt. ac alias faciunt et p̄-
curant vt dando ad hoc consiliū auri-
lium vel fauorem quo minus sedis apor-
stolice atq̄ nri iudices ecclesiastici que-
rnlātib⁹ ministrare ipiq̄ querulātes li-
bere possint eorum cis instātiā obtine-
re in sedis apostolice et nre ordinarie iu-
risdictionis ecclesiastice vilipendiū et
contemptum. Vñ et ex debito nri pa-
storalis officij incitati huic errori totq̄
nefandis ausib⁹ quos dissimulare dunt⁹
nō valent cōgruis volent remedijs ob-
uiare. sacroz canonū et p̄decessoz nroz
inheredo statutis. vniuersos et sin-
gulos sup̄dictos hortamur in dño et re-
q̄rim⁹ ipis et eorū cultibz sub penis in-
frascriptis inhiberi iniungenē vt de cete-
ro a p̄hibitiōe. cōpulsione. cōminatiōe
impedimētis et mādatis p̄dictis abstine-
ant nec quisq̄ cuiuscūq̄ grad⁹ stat⁹ vel
cōditionis extiterit apostolicā aut nraz
iurisdictionez ordinariā ecclesiasticā in-
l̄farum et mādatorū quouicūq̄ ipetra-
tionibus executionib⁹ cognitionib⁹ de-
cisionib⁹ et modis alijs quib⁹ ipa iuris-
dictio exercet p̄ se vel p̄ aliū p̄hibeant
impediāt vsurpēt vel retardent seu p̄-
hiberi impediti vsurpari vel retardat-
ri faciant vel procurent quouis modo
dādo ad hoc auxiliū cōsiliū vel fauorez
Si q̄s nro p̄dictoz cuiuscūq̄ etiā status
aut cōditionis extiterit cōtra p̄missa vel
nre vel quicūq̄ attentare p̄sumpserit. ex
cōicatiōis sniaz aucte canonis et etiam
nra quā xv. diez monitiōe canonica p̄-
missa ex nre put extūc ferim⁹ in his scri-
ptis se nouerit incurrisse ipso facto. a q̄
nisi tā iudici cui⁹ cognitio vel iurisdic-
tiō impedita vel vsurpata fuerit. q̄ p̄ti
in p̄secutione sui iuris turbate de iniur-
rijs dānis expen et interesse p̄ eū vel eos.
k. iij.

integre fuerit satisfactū. nullatenus absol-
 uatur. Et nihilominus etiā si in mor-
 tis articulo fuerint absoluti nisi debita
 et plenaria his quibus ea ut premit-
 tur facienda fuerit satisfactio prestata ex-
 titerit ecclesiastica carere volumus se-
 pultura. Nā dātes insup vobis ecclesia-
 rum prochiālū rectoribus. ac vices no-
 stras gerētib⁹ vniuersis sub excoicatio-
 nis pena. quā in vos et quēlibz vīm. xv
 diern. canonica monitione pmissa. seri-
 mus in his scriptis. si nō feceritis quod
 mādām⁹. q̄tenus in ecclesijs v̄is ut ad
 omnem possint deuenire noticiā nec q̄s/
 q̄ ignoratiā p̄tendere valeat de eisdem
 fideliter publicetis ac oēs et singulos si
 quos sciueritis in specte. reliquos vero
 in genere quos iurisdictionē ecclesiasti-
 cā ut p̄dicis ip̄eduisse vel p̄turbasse cō-
 stiterit. singulis dieb⁹ dñicis et festiuis
 in ecclesijs v̄is dū maior ibidez fuerit
 populi multitudo excoicatos publice
 nunciatis. Et q̄ pleriqz ut accepim⁹
 ecclesiarū cemiterioz emunitatū et do-
 tū violatores ip̄arūqz et p̄sonarū rerum
 et bonoz ecclesiasticorū inualores incē-
 diarij et raptores necnō illi q̄q̄ ānū et
 amplius excoicatiois snia innodati. ad
 gremiū sancte matris ecclesie absolutio-
 nis beneficio ip̄etrato redire negligunt
 et cōtēnūt diuersas p̄ p̄decessores n̄ros
 archiepos Coloni contra tales emissas
 snias et mādāta instigāte diabolo nō ve-
 rent. et q̄si in malicijs obstinati data ad
 hoc opa diuina student officia multoti-
 ens p̄turbare. Quā volētes ut ip̄orum
 crescente cōtumacia etiā et crescere de-
 beat et pena statim⁹ ut oēs et singuli
 malefactores et rebelles h̄mōi ecclesiarū
 cemiterioz. emunitatū. dotū violatores
 necnō ip̄arū p̄sonarū rerū et bonorum
 ecclesiasticorū inualores incēdiarij et rap-
 tores. ac illi qui p̄ ānū et āplius excoica-
 ti ad gremiū scē matris ecclesie absolu-
 tionis obtento beneficio cōtumacit̄ re-
 dire negligūt vel cōtēnūt. ecclesiastica

etiā si in mortis articulo fuerint absolu-
 ti careāt sepultura. nec in ecclesijs cemi-
 terijs vel alijs locis sacris p̄ aliquē pos-
 sint sepeliri. nisi prius a nobis vel offici-
 ali n̄ro sup hoc licentia sit obtenta. cete-
 ris n̄ris et p̄decessoz n̄roz ordinatio-
 bus et statutis circa p̄missa q̄b⁹ in nullo
 derogare volumus in suo robore firmu-
 ter duraturis. Datū bunne n̄ro sub si-
 gillo. Anno domini .M. ccc. lxxv. mēsis
 Martij die vndecima.

Contra vsurarios lombardos ac
 bantgelt capientes.

Fredericus. etc. Vniuersis et sin-
 gulis ch̄nitatū decanis et ec-
 clesiarū prochiālū rectoribus.
 seu eorū vices gerentibus p̄ ciuitatem
 et diocē n̄ras Coloni cōstitutis salutē
 in dño. Quāuis vsurariū voraginē q̄ant
 mas deuorat et degentiū facultatem ex-
 haurit vtriusqz tā veteris q̄ noui testa-
 menti pagina detestetur sitqz iuri cōmu-
 ni ac ceteris nostrorum p̄decessoz ar-
 chieporum provincialibus et synodal-
 libus ordinationibus et statutis salubi-
 ter editis et dudū etiā publicatis prohi-
 bitū manifeste ne quis ch̄rifidelū nob̄
 aut nostre iurisdictioni sp̄iali subiecto-
 rum. detestādis vsurarum lucris stude-
 at inhare. huiusmodi tñ vsurarum mo-
 dus ita inualuit et in cōmunē vsurāmo-
 verius abusum et errorem producit q̄ p̄-
 cessit ut nōnulli vtriusqz sexus homines
 cupiditatis et ambitionis detestāde vi-
 ctijs excecanti. alijs negocijs p̄termittis si-
 bi q̄si licere pecunias suas sub vsuris
 exponere et ip̄as exercere nitunt quoti-
 tidie exercent in aiarum suaz periculū
 populi scandaluz et fidei catholice con-
 fusionē et contempnū. Et q̄ fama publi-
 ca et experientia facti didicimus h̄mōi
 vsurariū morbū pestiferū in n̄ris citate
 et diocēsi Coloni etiā ad s̄bditoz n̄roz tā
 religiosoz q̄ seculariū depaurationē p̄